

En typisk dansk Bondegaard i Argentina.

Danske Bønder i Argentina

Af CARL KONGSTAD

DET danske Folk har altid, saa langt vi ser tilbage i His!ørfen, været et Nybyggerfolk. Man maa tit i dansk Historie undre sig over, at Landet under den voldsomme Udvandring ikke forbløder, og over, at Danmark Gang paa Gang kan reproducere sig.

Vi har ikke som adskillige andre Lande dannet oversøiske Riger. I Stedet for er vi gaaet op i den fremmede Nation, hvor vi har slaaet os ned. Og der er mere end eet Sted paa Jorden, hvor den danske Nybyggeraand endnu den Dag i Dag præger den paagældende Nation.

Den danske Udvandringsstrøm er ingen Tid standset; den kan til Tider synes at »løbe under Jorden«, men den er der, og den kommer frem igen. Her passer Lignelsen om »Jordens Salt«: et lille Kvantum kan krydre et helt Brød, et lille Hold Danskere plejer at præge en hel Egn.

Danskerne — først og fremmest danske Bønder — har gennem mange Aar virket i Sydamerika, navnlig i Argentina. Det er kun en lille Bæk af samme Udspring, som er naaet helt derned paa den anden Side af Ækvator; men den er slet ikke virkningsløs.

Grundlæggeren af det, man forstaaer ved den danske Landkoloni i Argentina, er utvivlsomt Mønboen *Juan Fugl*. Hans Residens var Byen Tandil i Provinsen Buenos Aires. Til denne By trak han lidt efter lidt et ret stort Antal Landsmænd.

Den første større Indvandring fandt Sted ved Aar 1858, og den næste omkring Aar 1870. Hovedparten af disse første Indvandrere og deres Efterkommere holdt og holder sig mest nærved Tandil. Men af Fugls andre Landsmænd søgte mange allerede tidligt længere ud, dog med Tandil som en Slags Centrum. Ud fra Tandil blev Egne som Gardey, Vela, Juarez samt Loberia og Necochea for første Gang lagt under Ploven. Meget senere kom Strækningen langs Tandil—Cooper Banen. En Koloni grundlagdes med Tres Arroyos som nyt Centrum. Ud fra denne blev Egne som Cascallares, Irene, Aparicio, El Perdido, Dorrego og Bajo Hondo langs een Bane, Strækningen fra Dorrego til Cope-tonas ad en anden, fra Orense til Cooper ad en tredie, samt Pletter fra Pringles til Coronel Falcón langs et andet Selskabs Linie, bearbejdede af Danskere.

Endelig maa nævnes, at store Dele af Pampa Central ogsaa er optaget af Danskere, samt at der spredt rundt omkring baade i Provinsen Buenos Aires og Santa Fé findes enkelte danske Landboere, som ikke hører til nogen Koloni. Det er hovedsagelig i Provinsen Buenos Aires, at

Danskerne har slaaet sig ned og fundet sig tilpas, og det er derfor særligt disse, som fier vil blive omtalt.

Lad os først se lidt paa, hvad det var for et Materiale, Moderlandet sendte ud til disse Egne som Nybyggere. Det kan egentlig siges med eet Ord, det var *Bønder*. Juan Fugl blev blandt andet selv en Bonde i Ordets bedste Betydning. De, der har indtaget og indtager fremragende Stillingen ude i den argentinske Camp (Camp betyder Land i Modsætning til By), var Bønder der hjemmefra, og de vedblev at være Bønder.

Der er kommet andre til Campen end Bønder. Der har været og er i Argentina mange danske Haandværkere i pæne Stillingen, men mange af dem har forladt deres Haandværk og er blevet Landmænd. Der er naturligvis ogsaa kommet Folk af andre Samfundsklasser ud i Campen.

Haandværkere kunde vel nok trives rundt omkring i Byerne, og særlig som Smede og Snedkere ligeledes paa Landet. Enkelte Kontorister og Handelsfolk har ogsaa vovet sig ud paa Landet. De fleste af dem blev dog gerne paa en eller anden Maade sendt retur for derefter atter at vende Næsen hjem mod Danmark. For Handels- og Kontorfolk, der ønskede at blive i det tillærte Fag, var gode Sprogkundskaber i Spansk og helst tillige Engelsk og Tysk nødvendige. Agerbrugeren behøvede derimod ingen Kundskaber heri; i sit Fag var han forud for argentinsk Landbrug, han behøvede ikke at kunne Spansk for at ploje, og der laa Tusinder af Hektarer af udyrket Camp, han kunde tage fat paa.

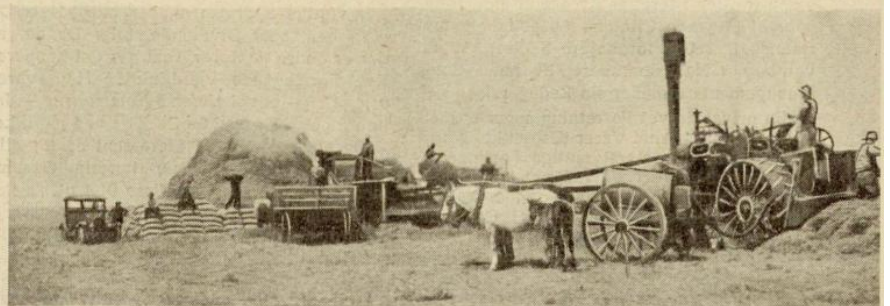
Hvilke Betingelser blev der nu budt de saaledes indvandrede Flokke af arbejdsdygtige Bønder? Ja, i en vis Forstand slap de først indvandrede lettest til Jord; dels fordi de ikke krævede store Arealer, dels fordi Byen Tandil let solgte eller lejede dem en lille Lod. I Parentes maa det være

sagt, at det paa en Maade var dem, der vakte størst Opsigt og gav Stødet til hele den vældige Agerdyrkning i den sydlige Del af Provinsen Buenos Aires.

Alle fjernere Nybyggere led, og lider, under en og samme uheldige Hemsko. Store Strækninger Jord ejes af en og samme Mand, hvem i Almindelighed Agerdyrkning i og for sig er komplet ligegyldig, blot han faar en høj Leje af sin Jord. Desuden vil han helst kun udleje for korte Tidsrum ad Gangen; han vil ikke skabe nogensomhelst Alders- eller Venskabs-hævd. Hvor en saadan »Estanciero« (Selvejer, Herremand) har faaet Mellemand, Landagent, der er Forholdet endnu værre, for da skal Agenten ogsaa tjene, da bliver det tredobbelte Rovdrift.

Følgen er da, at de allerfleste danske »Chacareros« (Landmænd som bor paa lejet Jord) gennem lange Tider har maattet leje sig frem fra det ene Sted til det andet uden større Ophold paa et enkelt Sted end 3—4 Aar, ofte for kortere, sjældent for længere Tid. Dette nomadeagtige Liv er ret uheldigt og kan ikke udgaa at præge Livet i Campen.

De dansk-argentinske Landbohjem bliver ikke saa hyggelige som Bøndergaardene herhjemme i Danmark. Man bygger smaat i Campen. Det siger sig selv, at man ikke kan bygge flot for at rive ned igen 4 Aar senere. Der findes naturligvis en Del Undtagelser, herskabelige Bygninger og mange solide Selvejerboliger; men endnu den Dag i Dag bygger Begynderen paa selvsamme Maade som hans Forgænger. Det bliver et lille Hus med 3—5 Rum. Det kan være bygget af Græstovr, men der bruges hyppigst soltorrede Mursten eller »Pølses«, d. v. s. Græsflatter indsmurte i Jordælte. De to sidste Slags Vægge kan afpudses meget smukt baade ude og inde. Indervæggene kan være lige saa glatte og fint kalkede som nogen Murstensvæg. Ydervæggene maa efterpudses ret ofte for at præsentere sig. Taget paa Huset er sædvanlig nu Bølgeblik; tidligere

Der tærskes paa Pampas-Sletten.